

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТРАНСПОРТНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БІБЛІОТЕКА**

Найкращі монастирські бібліотеки світу

Тематичний дайджест

Київ 2026

Найкращі монастирські бібліотеки світу : тематичний дайджест / НТУ,
Бібліотека ; укладач зав. інформаційно-бібліографічним відділом Л. В.
Колісник. - Київ : НТУ, 2026. –32 с.

Вони приховані за важкими дверима. Щоб дістатися до них, треба подолати круті сходи та коридори, повні полиць із книжками. Монастирські бібліотеки — це скарби європейської культури. У справжніх шедеврах архітектури, монастирських бібліотеках зберігаються одні з найкращих видань Біблії, а також твори з багатою, позолоченою каліграфією, літургійні книги та одне з найпрекрасніших видінь Євангелія.

Відповідальний за випуск : директор бібліотеки НТУ О. М. Мірошник

Бібліотека монастиря Святого Галла, Санкт-Галлен, Швейцарія

У серці Санкт-Галлена стоїть справжня перлина бароко — Бібліотека монастиря Святого Галла. Заснована у VII столітті, вона пережила імперії, війни, реформи, але зберегла найцінніше — дух знань, який тут живе вже понад 1200 років.

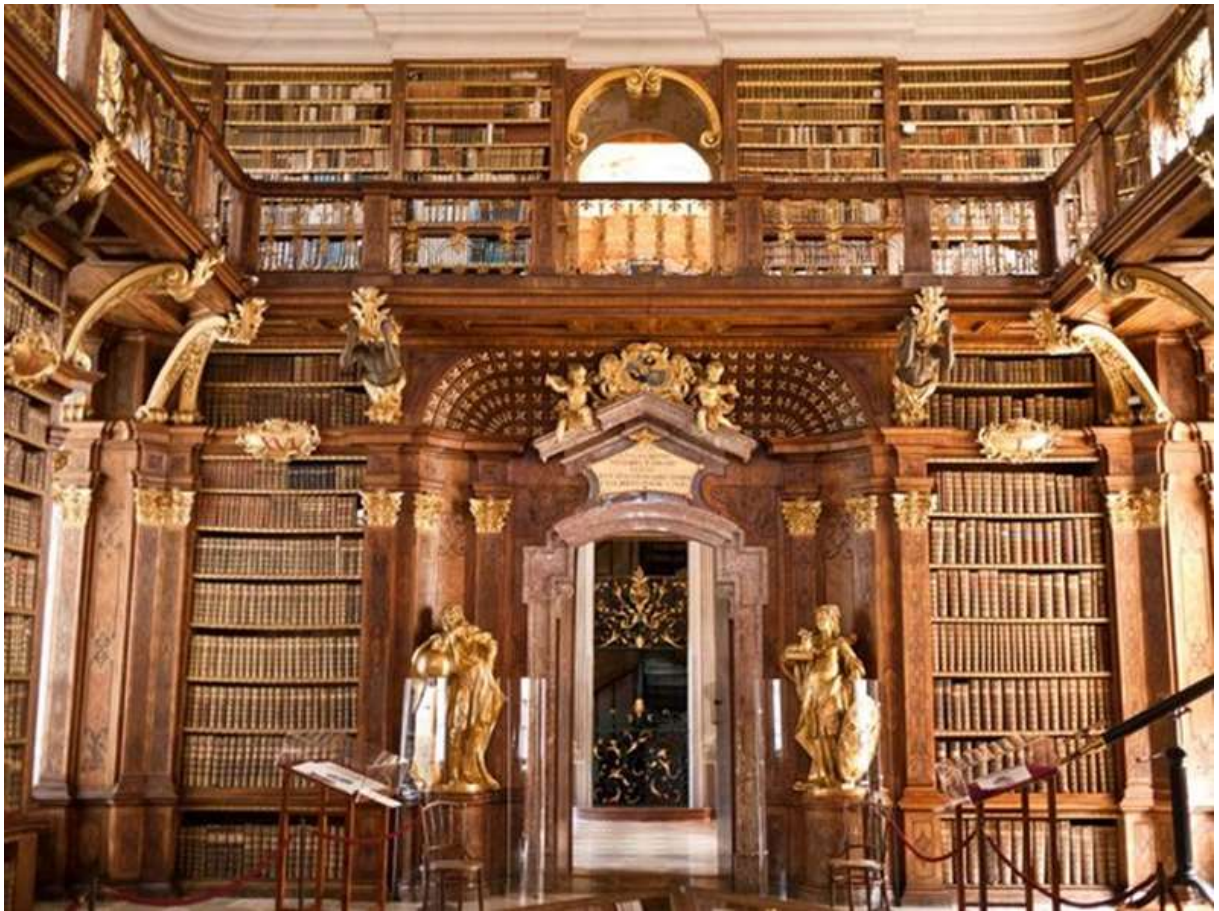
Спираючись на офіційну документацію, істориками було встановлено, що бібліотека монастиря Святого Галла в Швейцарії була заснована в 820 році. У той час настоятелем монастиря був абат Отмар. У роки його управління монастирем в обитель були запрошені майстри художнього розпису і малюнка з сусідніх Ірландії та Англії, трохи пізніше при монастирі

відкрилася також своя художня школа. Розпис в храмах монастиря і в залах бібліотеки зберігся і до нинішніх часів.

Говорячи про внутрішнє убрання бібліотеки монастиря Святого Галла в Швейцарії, не можна не відзначити розкішне оформлення інтер'єрів і приголомшливе збереження живопису на стелях і стінах.

Сучасні будівлі монастиря та бібліотеки були збудовані з 1755 по 1768 роки. Архітектор проекту – Пітер Тумб. Зовні будівля бібліотеки порівняно скромна, проте, увійшовши всередину, ніби опиняєшся в бібліотеці диснейвського мультфільму «Красуня і чудовисько». Над головним входом важить напис грецькою «Лікарня для душ». У середні віки відсутність знань чи розуму вважалося хворобою, яку могли вилікувати лише книжки. Однак сьогодні це місце лікує душу людини більше красою, ніж знаннями. Будівля собору також вважається одним із найкращих творів архітектури стилю бароко у Швейцарії. Головний зал бібліотеки оздоблений у стилі рококо. Дерев'яні підлоги зали настільки красиві, що по них дозволяється ходити тільки у спеціальному взутті. На стелі ретельно виконані чудові розписи в стилі бароко, які не лише прикрашають, а й візуально збільшують зал. Від підлоги до стелі всі стіни зали вкриті дерев'яними книжковими шафами, кожна деталь яких вражає своєю красою. Кожен сантиметр зали свідчить про копітку роботи його творців. Не дивно, що бібліотека Святого Галла з 1983 року входить до списку об'єктів Світової Спадщини ЮНЕСКО.

Сьогодні відвідувачів зустрічає суворе, величне і, можливо, навіть трохи похмуре зовні будівля монастиря Святого Галла. Але варто згадати, що воно зберігає в своїх стінах рідкісні і безцінні скарби. Вся справа в тому, що всередині монастиря знаходиться найбільша в світі бібліотека. І якщо звернутися до досліджень істориків, то бібліотека монастиря Святого Галла має одне з найбільших, найдавніших і цінних зібрань літератури в усьому світі. У бібліотеці знаходиться більш ніж 170 000 рідкісних екземплярів книг. Бібліотека святого Галла береже у своїх сховищах тисячі найцінніших праць різних народів і часів. Колекція бібліотеки є однією з найстаріших у Європі. Крім того, це найперша чернеча колекція у світі. Бібліотека містить близько 2000 рукописів, які є і друкованими та стародруками.

Тут можна побачити одне з найбільш найвідоміших творів людства - старовинний манускрипт 12-13 сторіччя «Пісня про Нібелунгів».

Головна примітність бібліотеки - загальнодоступність. Кожному бажаючому надана можливість ознайомитися з матеріалом який його цікавить. Більшість книг доступні всім відвідувачам, але багато екземплярів можна читати лише в читальному залі.

Щодня, з 10:00 до 17:00, а по неділях до 16:00, двері бібліотеки відкриті для всіх. Як свідчить напис над входом, бібліотека - «Лікарня для душі»

В кінці XX століття найбільш важливі манускрипти і рукописи книг з колекції пройшли оцифровку, і потім була створена і відкрита для користування відвідувачами віртуальна бібліотека. Завдяки цьому нововведенню тепер кожен може ознайомитися з рукописами, які тримали в своїх руках нечисленні щасливчики.

Бібліотека монастиря у Мельку, Австрія

Найстаріший монастир Нижньої Австрії заснований в 1089 році, став центром духовного життя країни в епоху середньовіччя. Монастир Мельк

був опорним пунктом, в якому могли розміститися не тільки вищі церковні чини, а й особи королівської крові.

У XII столітті в бенедиктинському монастирі в Мельку була заснована чернеча школа і зібрана величезна колекція цінних рукописів, завдяки яким абатство набуло широкого визнання.

Бенедиктинський монастир Мельк є однією з найголовніших визначних пам'яток регіону Вахау в Нижній Австрії. Він внесений до списку Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО. Всі стіни абатства Мельк пофарбовані в золотистий колір, а ось дахи будівель монастиря мають червоне забарвлення. Таке поєднання кольорів викликає захоплення у відвідувачів. Монастир Мельк - це перлина австрійської барокової архітектури.

Не тільки величезний розмір і зовнішній вигляд всього абатства викликають захоплення, а й особливо багате внутрішнє оздоблення приміщень монастиря. Прикладом може служити Мармурова зала, з розташованим в ній вівтарем, який виконаний з чистого золота. До того ж зал додатково прикрашений пілястрами, які зроблені з червоного мармуру. Що стосується стелі, то на ній можна побачити дивовижні фрески, а по периметру розташовані статуї.

Найбільшою пам'яткою абатства вважається бібліотека монастиря, в якій зберігається понад 80000 томів рідкісних книг, 1200 манускриптів IX-XV ст., 800 рукописів XVII-XVIII ст., цінності яким неможливо дати оцінку. Для бібліотеки було спеціально виділено два поверхи. Бібліотека монастиря в Мельку є практично основною скарбницею Австрії, в якій дбайливо зберігаються стародавні знання.

Прекрасне художнє оформлення бібліотеки свідчить про велику повагу ченців до цього приміщення. Стельові фрески Пауля Трогера - символічне зображення віри у протилежність світським сценам Мармурового залу. У центрі розташована жіноча постать, алегорія Віри, вона оточена чотирма групами ангелів, що зображують головні чесноти: мудрість, сміливість, розсудливість, справедливість. Чотири дерев'яні скульптури, розміщені з обох боків від дверей, є зображенням чотирьох факультетів: теології, філософії, медицини та юриспруденції.

На сьогоднішній день у 12 приміщеннях бібліотеки знаходиться 1.888 рукописів, 750 інкунабул(першодруки до 1 січня 1501 року), 1.700 творів XVI ст., 4500 — XVII ст., 1800 — XVIII ст., що разом із пізнішими виданнями становить 100.000. У великому приміщенні бібліотеки знаходиться близько 16 000 видань, які впорядковані за групами тем.

Бібліотека абатства Адмонт, Австрія

Бібліотека абатства Адмонт - один із найбільших творів мистецтва епохи пізнього бароко в Європі. У ньому різні жанри мистецтва (архітектура, фрески, скульптури, твори та друковані роботи) злилися в єдине ціле. Він є джерелом знань, що охоплює століття.

Бібліотека Адмонтського абатства була створена за зразком бібліотеки Імператорського двору у Відні. Архітектором бібліотеки був Йозеф Гюбер. Будівництво розпочалося 1074 року і було завершено 1776 року.

Колись її називалася «восьмим чудом світу» і найбільшою у світі монастирською бібліотекою. Її проєкт був розроблений архітектором Йозефом Хьюбером. Бібліотека має довжину 70 метрів, ширину 14 метрів і висоту 13 метрів.

На підлозі бібліотеки красується біло-коричневий паркет, виготовлений із цінних порід дерев. На стінах – унікальна за красою ліпнина. У коридорах книжників зустрічають статуї роботи прославленого майстра Йозефа Штеммеля. Найвідоміші з них символізують смерть, страшний суд, пекло та рай.

Тринадцятиметрова стеля більше нагадує стелю собору як за купольною формою, так і за декором. Прикрашають стелю унікальні фрески, створені Бартоломе Альтомонте, які показують етапи людського знання аж до найвищої точки Божественного Одкровення. Італійський художник вирішив відійти від релігійних сюжетів та звернувся до алегорій на тему мистецтва, природознавства та розвитку науки. Фрески виконані в красивих блакитних тонах, які вдало гармоніюють з іншими деталями інтер'єру.

У фондах бібліотеки зберігається близько 200 000 томів, які демонструють важливу художню та історичну еволюцію літератури впродовж століть: тут є 70 000 відреставрованих книг, понад 1400 рукописів половина яких з середньовіччя, кількість інкунабул (надрукованих до 1500 року) і друкованих видань періоду 1501–1520 років становить понад 930.

Тематика бібліотеки вельми широка: від теологічної літератури до наукової та історичної.

Серед скарбів бібліотеки — ілюмінований рукопис, відомий як Адмонтська біблія.

Бібліотека абатства Віблінген, Ульм, Німеччина

Бібліотека Віблінгенського абатства — це не просто сховище книжок. Це культурна й архітектурна перлина, що відображає дух епохи та багатство знань, накопичених століттями. Бібліотека абатства Віблінге - «найкрасивіша бібліотека світу» Бібліотека знаходиться в мальовничому місті Віблінген на південному заході Німеччини. Бібліотека Віблінгенського абатства має багату історію. Вона почала формуватися з моменту заснування монастиря у 1093 році братами Хартманом та Отто фон Кірхбергом. Монастирські книжкові фонди на момент відкриття включали близько 15 тисяч томів. Бібліотека була яскравим взірцем стилю рококо. Фрески були написані Мартіном Куном, дерев'яні алегоричні статуї вирізав майстер Домінік Хербергер.

На початку XIX століття абатство було розпущене, частину художньої спадщини розграбовано. Ще згодом монастир використовувався як фортеця та казарма, а згодом був притулком.

В даний час бібліотека є частиною музею та відкрита для відвідування. Хоча з початкової колекції книг залишилася лише мала частина.

Бібліотека високо шанується серед мистецтвознавців своїм багатим орнаментом та прикрашеною фресками стелею. На вході у Віблінген написано *In quo omnes thesauri sapientiae et scientiae*, що означає «В якому зберігаються всі скарби знань і науки», вдала цитата для такої історичної європейської установи. В бібліотечних архівах зберігається велика колекція язичницьких та християнських творів, доступних разом з іншими фондами для публіки у вигляді незалежних досліджень та екскурсій.

Бібліотека Віблінгенського абатства не лише зберігає непересічну культурну спадщину, але й прославляє її через покоління. Вона є свідком історії та вшанування тих, хто присвятив збереженню книг усе своє життя.

Бібліотека Страховського монастиря, Прага, Чехія

Страговський монастир – один із найстаріших монастирів Праги, заснований у 1140 році. Перлиною монастиря є старовинна бібліотека.

Британський журнал *Tadler* вніс її до десяти найгарніших бібліотек світу.

Найстаріша частина сьогоденної бібліотеки називається Теологічний зал, який був створений у 1671 – 1674 роках. Тут переважно знаходяться теологічні роботи, різні переклади та видання Біблії. Справжня розкіш бароко панує в цьому залі: над полицями – золочені дерев'яні різьблені орнаменти з картушами, стельові фрески. Тут діяла перша бібліотечна допомога: на дерев'яних стелажах вказаний вид літератури, розміщеної на полицях. Особливий інтерес відвідувачів викликають фрески та унікальна ліпнина на стелі.

Крім книг та декору, у залі чимало інших цікавих об'єктів. Наприклад, статуя св. Іоанна Богослова: у руках він тримає щось схоже на авоську, але насправді це книжкова сумка – старовинний пристрій, призначений для подорожей чи перенесення книг. Цікаво й «книжкове колесо», яке використовувалося для вивчення кількох книг одночасно: механізм обертався так, щоб книги залишалися в тому самому положенні, а читачеві було зручно переміщатися між ними.

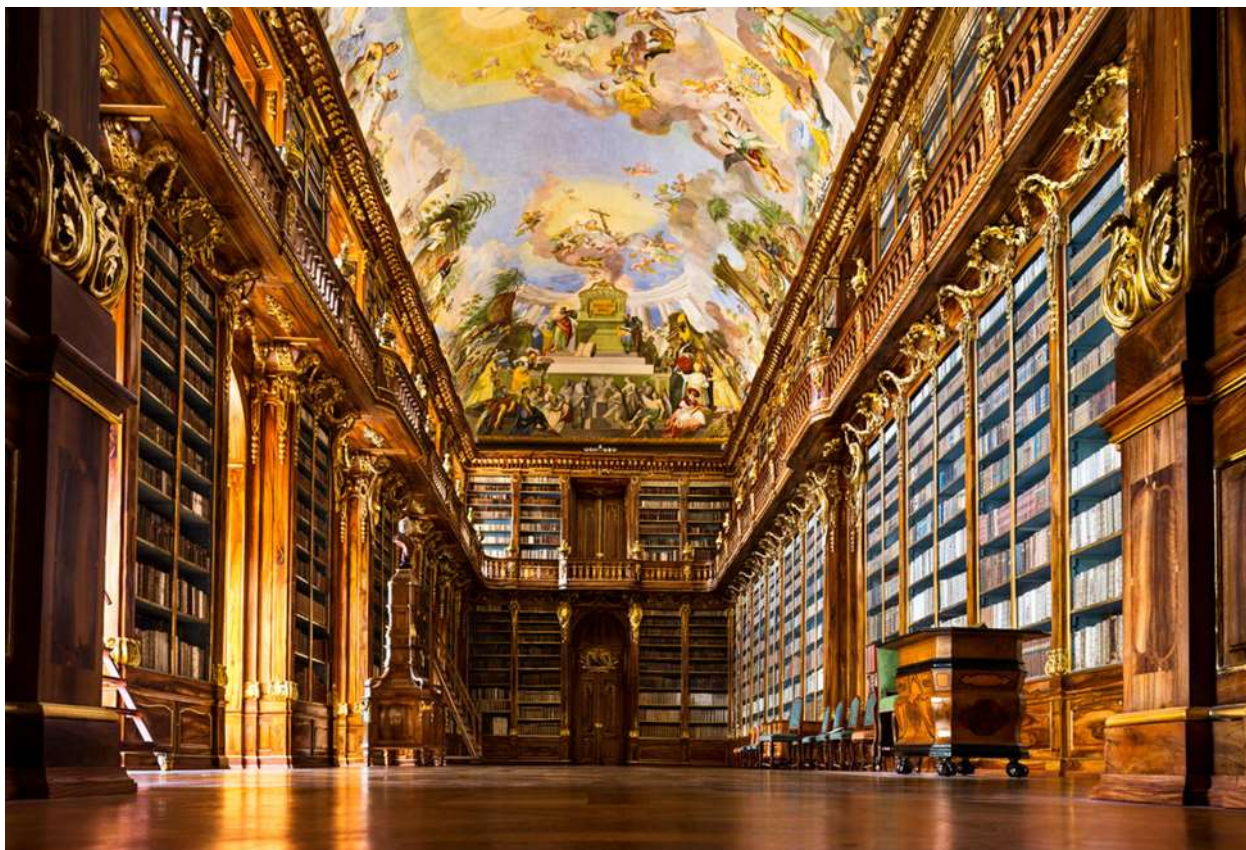

Головний арочний зал є найбільшим приміщенням у всій монастирській бібліотеці і становить 10 м завширшки, а в довжину - 32 м. За висотою зал займає два поверхи будівлі і створює величне враження. Він був побудований за часів високого бароко в 1783-1785 роки. Що цікаво – Філософський зал було створено шляхом модифікації оригінального зерносховища, що, погодьтеся, є досить філософським явищем, покликаним відділяти зерна знань від усілякої полови. Але філософський простір було наповнено цілком матеріальними речами. І зробили це та увійшли в історію Ян Палліарді, який виготовив фасад; і Францішек Антонін, який створив фреску на стелі із зображенням духовного розвитку людства. Це коротке зображення еволюції наук і релігії в їх взаємодії та пошуках – з давніх часів до заснування зали.

Верхні ряди книг доступні лише з галереї, де по обидва боки приховані гвинтові сходи, замасковані хибними корінцями книг. Серед книг – філософські, історичні твори, книги з астрології

чи математики. В одному з кутів зали розміщено постать покровителя Богемії – св. Вацлава; праворуч від нього ще один покровитель чеських земель – св. Ян Непомуцький, а також св. Норберт, фундатор премонстрантського ордену. Крім книг у філософській залі також знаходяться багато прикрашених меблів Яна Лагофера із Тасовіце.

Страговська бібліотека нині налічує близько 300 тисяч томів, завдяки чому вона є найбільшою історичною приватною бібліотекою в Європі. Її фонди становлять перш за все видання 16—18-го століть, але в сейфі є й рукописи віком понад тисячу років, включно зі славетним Страговським євангелієм 860 року.

Надбанням монастирської бібліотеки також є 2,5 тис. різних рукописів, історичні карти, графічні аркуші. Останніх налічується кілька тисяч. Окремо слід виділити різноманітні матеріали та понад 1200 книг чеських авторів. Вся ця література без перебільшення є унікальною. Страговська бібліотека належить до діючих, але потрапити до неї можуть не всі.

У коридорі, що з'єднує обидва зали, знаходиться кунсткамера - попередник сучасних музеїв. Колись шановні гості монастиря захоплювалися унікальними продуктами природи та дивними колекціями, які на той час використовувалися для наукових досліджень.

Бібліотека пережила різні часи: і пожежі, й пограбування, і невігластво. Але її утримав дух знань – найсильніше, що є в цьому світі, і що, власне, цей світ і тримає.

У 2020 році Страговська бібліотека придбала понад 10 500 томів з Бібліотеки Празької архієпархії. Колекція поступово формувалася протягом кількох століть. Значна частина складається з книг з особистих бібліотек різних архієпископів. Найдавніша частина – це колекція першого постгуситського архієпископа Праги, Антоніна Бруса з Могельниці (1561–1580). Вона містить переважно твори з католицької та протестантської теології, а також праці з філософії, історії та класичної літератури.

Бібліотека в монастирі Ель Реал, Іспанія – Ескоріальська королівська бібліотека святого Лаврентія

Ця бібліотеку при монастирі Ескоріал – справжня перлина Іспанії!

Бібліотека займає одну будівель монастирського комплексу Ескоріал, що належить до списку Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО і вважається найвидатнішою пам'яткою іспанського Ренесансу. Стелю бібліотеки прикрашають фрески роботи Пеллегріно Тібальді із зображенням сцен із класичної історії, які передають стародавні уявлення про сім мистецтв: граматику, риторику, діалектику, арифметику, музику, геометрію та астрономію. За карнизом можна побачити загалом 14 картин, на яких зображені сцени, що викликають у відвідувачів почуття вдячності до мистецтва.

Всі міжвіконні простори зали по периметру облаштовані книжковими шафами. Шафи створені за дизайном архітектора Хуана Де Еррери з коштовних сортів деревини — використані ебен, кедр, червоне дерево тощо. Королівська бібліотека не була захищена від крадіжок книг. За часів бібліотекаря Антоніо де Сан Хосе частка книжкових шаф у 18 столітті отримала замки, аби захистити бібліотеку від крадіжок.

Ініціатива створення монастирської бібліотеки належить королю Філіпу II. Її початок датований 1556 роком. Король передав власне зібрання. Але реалізація створення бібліотеки затрималась і перші надходження були лише 1565 року. 1566 року прибула друга партія книг і кодексів, серед котрих Кодекс Ауреус та *De baptismo parvulorum*, нібито написаний рукою св. Августина. Король був заклопотаний придбанням рідкісних видань і старовинних рукописів, позаяк мав на меті створення престижної бібліотеки. 1571 року до Ескоріала придбали бібліотеку радника Гонсало Переса, котрий помер п'ять років тому (бібліотеку продав його син). Колишня бібліотека Переса мала 57 грецьких (візантійських) рукописів і 112 рукописів латиною. 1571 року помер королівський секретар Хуан Паес де Кастро, що збирав рукописи і книги. Бібліотеку де Кастро у його спадкоємців придбали до Ескоріала, бо окрім всього вона мала рукописи візантійські і арабські. Книги активно купували як у Іспанії, так і агенти короля за кордоном. Серед вартісних придбань була бібліотека дипломата Дієго Гусмана де Сільва, створена під час його діяльності у Венеції, відомому друкарському центрі Італії.

До 1602 року бібліотека мала значну кількість мап і більше 150 астрономічних приладів. Сюди передавали мапи, створені військовими інженерами і топографами, що мали стратегічне і економічне значення. Бо

Іспанія століттями нещадно експлуатувала природні поклади і ресурси власних колоній.

Перший каталог бібліотеки, котрий нараховував близько 2000 рукописів і 2500 друкованих видань склав Беніто Аріас Монтано, іспанський богослов, гуманіст, книгознавець, науковий редактор "Біблії Поліглотти". Він пожертвував у бібліотеку кілька цінних творів. Бібліотека Ескоріалу - мабуть, єдина бібліотека у світі, де книги в шафах стоять палітуркою до стіни. За однією версією, багаті палітурки ховали від сонця, оскільки люди були переконані в тому, що сонячне світло псує дорогий матеріал, а обрізи книг покривали тонким шаром золота. За іншою версією, таким чином ховали заборонені книги.

Під дивовижної краси розписними стелями будівлі знаходяться справжні шедеври літератури.

Величезна колекція з більш ніж 40 000 книг і рукописів, що зберігаються тут, охоплює все від філософії до політики та поезії на безлічі різних мов, включаючи латину, грецьку, італійську, іспанську, португальську, англійську, французьку, арабську, перську, іврит, китайську. Аби підсилити унікальність бібліотеки Ескоріала, до її збірок додали малюнки уславлених художників минулого, серед котрих були твори Мікеланджело Буонарроті та його учнів, малюнки Тиціана, котрий був придворним художником короля

Карла V, Рафаеля Санті, Альбрехта Дюрера тощо. Крім цього має колекції старовинних гравюр (7 тисяч одиниць), монет (понад 2 тисяч одиниць), музичних творів тощо.

Бібліотека працює до сьогодні. Над входом витіснена фраза, яка приписується папі римському Григорію XIII: "Кожен, хто вкраде звідси книгу, буде відлучений від церкви!"

Король Філіп II помер 1598 року, але встиг видати наказ про надання монастирській бібліотеці грошових сум на придбання нових видань і рукописів. Спадкоємець престолу Філіп III надав монастирській бібліотеці привілей отримувати обов'язковий екземпляр видань країни, звична практика для сучасних національних бібліотек різних держав.

Бібліотека Джіроламіні, Неаполь, Італія

Ця унікальна бібліотека з'явилася в 1586 році та вважається найстарішою в Неаполі. Вона є частиною великого монастирського комплексу ордену орторіанців.

Бібліотека — одна з найбагатших на півдні та найстаріша серед неаполітанських, яку здавна відвідував Джамбаттіста Віко. У 1727 році отці-ораторії за порадою Віко придбали бібліотеку Джузеппе Валлетти, яка включала багату колекцію юридичних, філософських, релігійних та літературних текстів Неаполітанського XVII та XVIII століть.

Розкішні барокові зали, прикрашені фресками та різьбленими дерев'яними стелажми, де зберігається багата колекція рукописів, інкунабул, рідкісних видань і старих музичних партитур. Разом з церквою, бібліотека становить величезний історичний комплекс. Бібліотека спеціалізується на християнському богослов'ї, філософії, християнській церкві в Європі, історії церкви, духовній музиці та спільній історії Європи.

Бібліотека розташована у чотирьох величезних приміщеннях XVIII століття та двох сучасних залах надзвичайного монументального комплексу Джироламіні. Рідкісні книги та рукописи зберігаються на чудових різьблених полицях, а склепіння, прикрашені ліпниною та фресками, вражають своєю пишністю.

У фондах бібліотеки налічується близько 180 000 одиниць стародавніх книг, манускриптів, рукописів, а також періодичних видань та музичних партитур XVI-XIX століть.

Різні фонди збагатили спадщину інституту, у тому числі 5.057 томів Фонду Агостіно Джервазіо, чиї тексти присвячені археології, нумізматиці, бібліографії та класичній літературі, Філіппінського фонду, в основному присвяченого церковній історії, священних писань та теології, Фонду Джовзепе що складаються з латинської та грецької класики, історії та філософії, а також 940 томів Фонду Валері, присвячених історії Неаполя та південної Італії.

Бібліотека монастиря Святого Флоріана, Австрія

Монастир Святого Флоріана - один із найстаріших і найбільших монастирів Австрії був заснований у 1071 році ченцями-августинцями за двадцять кілометрів на південний захід від Лінца. Свою назву він отримав на честь

великого християнського мученика – святого Флоріана, який загинув на початку IV століття у водах річки Еннс.

Будівництво барокового бібліотечного крила монастиря розпочалося у 1744 році за проектом Йоганна Готарда Гайбергера. Його позолочені дерев'яні книжкові полиці здіймаються від мармурової підлоги і балкону другого поверху до самої стелі, а зверху розписані ще більш барвистими фресками. «Шлюб чесноти і науки під керівництвом релігії» Бартоломео Альтомонте і Антоніо Тассі зображує алегоричні сцени з небес у пастельних рожевих, золотих і блакитних тонах.

Бібліотека монастиря Святого Флоріана — це видатний архітектурний шедевр епохи бароко.

Саме стиль бароко впадає у вічі, коли ми дивимось вгору. Намальована небесна сцена, здається, входить у наш земний простір. Колони з кольорового мармуру з круглими обрамленнями та лінійна перспектива створюють оптичну ілюзію, допомагаючи органічно поєднати двовимірний

міф та тривимірну реальність. Цей виразно бароковий ілюзійонізм називається *trompe l'oeil*, що з французької означає «обманювати око».

Чудова естетика – включаючи захопливу фреску на стелі – та високі стопки книг роблять вхід до основної бібліотечної зали в монастирі Св. Флоріана в Санкт-Флоріані, Австрія, приємним для будь-якого бібліофіла, або того, хто цінує привабливу архітектуру бароко.

Ця прекрасна церковна бібліотека відома своїми таємними дверима, моторошним склепом і присвячена мученикові Флоріану зберігає понад 160 000 стародруків, серед яких унікальні середньовічні рукописи та інкунабули, надрукованими в Європі до 1501 року. Деякі полиці гойдаються на прихованих шарнірах, за якими потаємні гвинтові сходи ведуть на балкони з видом на бібліотеку.

Бібліотека Національного палацу Мафра, Португалія

Розташована в монументальній Королівській будівлі Мафри, об'єкті Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО, лише за 28 кілометрів від Лісабона, розташована Бібліотека Палацу Мафра – захоплююче свідчення розкоші та інтелектуальних пошуків 18 століття. Ця велична барокова бібліотека – це не просто сховище книг; це символ золотого віку Португалії, диво архітектури та унікальний приклад збереження природи. Її велич, масштаб та захоплива історія роблять її однією з найважливіших та найчарівніших бібліотек Європи, що запрошує відвідувачів у світ, де поєднуються елегантність, тиша та давні знання.

Історія бібліотеки палацу Мафра нерозривно пов'язана з амбітним баченням короля Португалії Жуана V. Будівництво всієї Королівської будівлі Мафра, що охоплює палац, базиліку, монастир, сад Черко та мисливський парк, розпочалося в 1717 році та було завершено в 1755 році. Цей колосальний проєкт значною мірою фінансувався за рахунок величезного багатства, що надходило до Португалії з бразильського золота та діамантів, що дозволило королю стати щедрим покровителем мистецтв і змагатися з пишнотою інших європейських королівських домів.

Палацовий комплекс, спроектований переважно німецьким архітектором Йоганом Фрідріхом Людвігом, являє собою симетричне диво, побудоване з місцевого ліозького каменю, що займає площу 40 000 м², має приблизно 1200 кімнат, понад 4700 дверей і вікон, а також 156 сходів. Бібліотека, родзинка палацу, була побудована Мануелем Каetano де Соуза і розташована в задній частині другого поверху, змагаючись за величчю зі знаменитою бібліотекою абатства Мельк в Австрії.

Бібліотека палацу Мафра – це шедевр дизайну рококо, що простягається на вражаючі 88 метрів завдовжки, 9,5 метрів завширшки та 13 метрів заввишки. Її чудова підлога прикрашена плитками з рожевого, сірого та білого мармуру, що доповнює дерев'яні книжкові полиці в стилі рококо, що розташовані вздовж бічних стін у два ряди, розділені балконом з дерев'яними поручнями. Вишукані стелі, витончене різьблення, позолочені прикраси та приголомшливі фрески, включаючи картини, що зображують таких відомих постатей, як Мойсей та Аполлон, захоплюють відвідувачів.

Цей величний простір містить понад 36 000 томів у шкіряних палітурках, що свідчать про широту західних знань з XIV по XIX століття. Серед них багато цінних бібліографічних перлин, зокрема перше видання « Луїзіад » Луїса Васа де Камоенса та чудовий комплект із 120 томів у шкіряних палітурках

XVI століття, відомий як «королівська колекція». Ці чудово оздоблені томи часто були оправлені в місцевій майстерні в стилі рокайлъ .

Мабуть, найчарівнішою та найунікальнішою особливістю бібліотеки палацу Мафра є її природна система боротьби зі шкідниками. Для того щоб захистити унікальні книги від шкідників в бібліотеці Мафра використовують близько 500 кажанів. Їх колонія була невід'ємним атрибутом майже від початку її заснування. Ввечері, коли за вікнами темніє і ворота палацу замикають, настає їх час. Вони – повноправні жителі бібліотеки. Вдень їх колонія спить за книжковими шафами або в палацовому саду, а в сутінках після закриття, ці маленькі істоти літають між стелажми і поїдають комах-шкідників, метеликів та інших істот, що могли б завдати непоправної шкоди крихким сторінкам старих книг. Кажани мають ненажерливий апетит до комах і дуже ефективно з ними борються.

Хоча їхні нічні патрулі мають вирішальне значення для збереження цих безцінних томів, вони стикаються з незвичайною проблемою: мармурові підлоги та меблі бібліотеки зазвичай щоранку покриваються послідом, який прибирають перед початком робочого дня. Цей захопливий симбіотичний зв'язок пропонує незабутній погляд на збереження старовинних книг і додає бібліотеці шарму та привабливості.

В бібліотеці, в монастирі та у палаці немає опалення, а враховуючи розміри зали бібліотеки – 88 м у довжину, 9,5 м. завширшки та 13 м. у висоту, звичайно, тепла не вистачає. Тому кам'яні стіни бібліотеки (товщиною понад 2 метри) були збудовані таким чином, що вони мають повітряний простір, регулюючи та підтримуючи оптимальну температуру продовж року для зберігання книг. Завдяки цьому та тим самим кажанам в палаці стільки років вдається зберігати неоціненну колекцію книг.

Бібліотек в абатстві Вальдзассен, Німеччина

Бібліотека цистерціанського абатства Вальдзассен розташована в Баварії, Німеччина, є визначним пам'ятником архітектури бароко та мистецтва різьблення по дереву.

Ось уже не одну сотню років вона захоплює відвідувачів своєю пишністю та химерністю дизайну. Але оскільки це не світська, а монастирська бібліотека, то все її внутрішнє оздоблення не тільки тішить око, а й змушує задуматися про душу.

Зображення грецьких та латинських вчителів церкви, античних мислителів, величні плафони, численні ліпні рельєфи з філігранними орнаментами, дивовижні за красою стелажі і, звичайно, старовинні книги у яскравих шкіряних палітурках – все це викликає захоплення. На чотирьох величезних фресках зображені сцени з життя цистерціанського святого - пророка Бернарда...

Бібліотека абатства Вальдзассена, побудована ще 1433 року – одна з найбільших у Баварії. Щороку її відвідують 60 тисяч відвідувачів. Але

головна її цінність – не лише література, а й чудове внутрішнє оздоблення, яке збереглося до наших днів із першої половини XVIII століття.

Особливо цікавими є десять дерев'яних людських фігур, виконаних у натуральну величину з липи, які ніби підтримують верхню частину бібліотечної зали і за задумом їхнього творця, повинні нагадувати людям про їхні низинні слабкості. Автор – місцевий скульптор Карл Стіпп, визнаний майстер різьблення по дереву. До речі, він відповідав і за всі пластичні прикраси бібліотеки.

Використані джерела:

<https://uk.wikipedia.org>

<https://ube.nlu.org.ua/article>

<https://credo.pro>

<https://www.visitczechia.com>

<https://violity.com/ua/publication>

<https://novostiodessa.pp.ua/biblioteka-monastirja-svjatogo-galla>

<https://navicup.com/object/germany-grand-tour>

<https://uk.wikipedia.org>

<https://ukraina.radio.cz/stragovska-biblioteka-barokova>

<https://www.strahovskyclaster.cz>

<https://timenote.info/ua>

<https://libpstu.wordpress.com>

<https://historichotelsfeurope.com>